

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА**

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.М. Бабасєв

2014 р.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

галузі знань 0305 Економіка та підприємництво

**напряму 6.030504 Економіка підприємства
(шифр дисципліни за ОПП ПП 13)**

Стандарт чинний з дати затвердження

2014

РОЗРОБЛЕНО: Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова

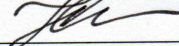
КАФЕДРА: менеджменту і маркетингу в міському господарстві

РОЗРОБНИКИ: д.е.н., професор Новікова М.М.
к.е.н., доцент Боровик М.В.

ЗАТВЕРДЖЕНО: на засіданні кафедри менеджменту і маркетингу в міському
господарстві

Протокол від "29" серпня 2014 року № 1.

Завідувач кафедри (Новікова М.М.)

Схвалено **випусковою** кафедрою

Протокол від "29" серпня 2014 року № 1.

Завідувач випускової кафедри (Димченко О.В.)

Програма відповідає формі Програми навчальної дисципліни, що затверджена
Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ (Соловйов О.В.) "24" 20 2014 р.

Обговорено та рекомендовано до затвердження науково-методичною радою
факультету економіки і підприємництва.

Голова науково-методичної ради (Соловйов О.В.) "30" серпня 2014 р.,
протокол № 1.

Цей стандарт не може бути тиражований або відтворений будь яким способом без
письмової згоди ХНУМГ ім. О.М. Бекетова

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014
© М. М. Новікова, 2014
© М. В. Боровик, 2014

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Організація виробництва» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 6.030504 «Економіка підприємства».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є пізнання та свідоме використання сучасних закономірностей, зв'язків і відносин між елементами виробничої системи, що відбивають сутність і зміст організації процесів проектування, освоєння та виготовлення продукції на підприємстві.

Міждисциплінарні зв'язки:

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Економіка підприємства	Економіка і організація діяльності підприємств міського господарства
Економіка і організація інноваційної діяльності	Планування і контроль на підприємстві
Менеджмент	Стратегія підприємства
Оцінка та управління конкурентоспроможністю підприємства	Управління витратами

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів (ЗМ):

ЗМ 1. Основи організації виробничого процесу.

ЗМ 2. Організаційне забезпечення виробничого процесу.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Організація виробництва» є формування теоретичних знань і навичок з раціональної організації виробництва та використання методів підвищення результативності виробничих систем промислового підприємства.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Організація виробництва» є ознайомлення студентів з теоретичними засадами організації виробництва, методичними підходами раціоналізації та проектування виробництва; оволодіння практичними навичками обґрунтовувати проектні рішення щодо підвищення ефективності виробництва; застосування дослідницьких і організаторських здібностей у процесі розроблення організаційних проектів виробництва та їх реалізації.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- сутність і значення організації виробничих процесів у роботі підприємства;
- поняття виробничого процесу та загальну його характеристику; роль праці у виробничому процесі; поняття технологічного процесу як основи виробничого процесу;
- склад, структуру і кваліфікацію виробничих процесів на різних підприємствах; поняття операції як основи виробничого процесу; види операцій виробничих процесів за їх призначенням; класифікацію процесів технічного обслуговування виробництва;
- сутність основних принципів організації виробничого процесу й їх нерівнозначність в окремих галузях промисловості;
- взаємозв'язок основних виробничих процесів і процесів технічного обслуговування;
- особливості форм організації виробничого процесу в промисловості;
- елементи та структуру виробничого циклу; тривалість виробничого циклу та її залежність від видів руху предметів праці; основні фактори, які впливають на тривалість виробничого циклу; економічне значення скорочення тривалості виробничого циклу;
- поняття організаційних типів виробництва, їх порівняльну характеристику; відмінні ознаки типів виробництва;
- методи організації виробництва; ознаки поточкових форм виробничих процесів; класифікацію поточкових ліній за різними ознаками;
- організацію, форми й етапи технічної підготовки виробництва;
- особливості організації виробництва основних цехів;
- основи організації цехів технічного обслуговування;
- напрямки вдосконалення організації виробничих процесів та виробничої структури підприємства;
- основи організації оперативного управління виробництва;

вміти:

- визначити ціль виробництва, встановити якісні характеристики його складових;
- побудувати організаційну та виробничу структуру виробництва необхідної продукції в залежності від параметрів технологічного процесу, норм витрат сировини, матеріалів, палива та енергоресурсів, а також умов підготовки сировини та реалізації продукції;
- організувати проведення кваліфікаційного аналізу виробничого процесу з метою виявлення наявності збалансування окремих його стадій;
- організувати проведення аналізу порівняння різних варіантів технічних рішень з метою вибору найбільш ефективного;
- використати перевагу прогресивних форм та методів організації виробництва;
- розрахувати тривалість виробничого і технологічного циклів і надати рекомендації щодо використання факторів, які сприяють їх скороченню;
- розрахувати основні параметри поточкових ліній;

- вміти визначати вплив реалізації основних принципів організації технологічного процесу на техніко-економічні показники виробництва;
- визначити доцільність прийняття організаційного та технічного рішення щодо організації виробництва на підприємстві;

мати компетентності:

- визначати основні елементи системної концепції організації виробництва;
- обґрунтовувати комплексний системний підхід щодо організації виробництва;
- обґрунтовувати техніко-економічні особливості різних типів виробництва;
- організовувати трудові процеси на виробництві;
- визначати та розраховувати основні види норм праці;
- організовувати оптимальну виробничу структуру з урахуванням галузевих особливостей підприємства;
- раціонально організувати виробничий процес на підприємстві;
- раціонально організовувати роботу допоміжних господарств підприємства;
- визначати потреби підприємства в послугах обслуговуючих господарств;
- обґрунтовувати вибір методу організації виробництва на підприємстві;
- проектувати і планувати основні параметри поточкових ліній.
- оцінювати якість та конкурентоспроможність продукції;
- обґрунтовувати можливості переходу підприємства на випуск нової продукції;
- обчислювати та обґрунтовувати показники поточного та оперативного планів підприємства.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин – 5 кредитів ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи організації виробничого процесу

Тема 1. Організаційні основи виробництва

Значення виробництва для сучасного суспільства. Характеристика виробництва. Основна мета виробництва. Виробнича діяльність підприємства та її сфери. Сутність організація виробництва на підприємстві. Головна мета організації виробництва. Основні цілі та функції організації виробництва. Завдання організації виробництва на підприємстві. Раціональна організація виробництва. Взаємозв'язок організації виробництва з виробничим менеджментом. Особливості організації виробництва в сучасних умовах господарювання.

Передумови виникнення організації виробництва. Значення промислової революції кінця XVIII – початку XIX ст. для розвитку теорії та практики організації виробництва. Основні етапи розвитку практики організації та управління виробництвом. Внесок Адама Сміта в організацію виробництва. «Фабричний кодекс» Р. Аркрайта та його значення для організації праці та управління виробництвом. Представники школи наукового управління підприємством (Фредерік-Вінслоу Тейлор, Генрі Гантт, Френк та Ліліан Гілбрети, Анрі Фойоль та ін.). Впровадження Генрі Фордом конвеєрного способу виробництва. Дослідження

у Хоторні. Методи дослідження операцій. Моделі виробничих стратегій. Загальне управління якістю. Міжнародні стандарти ISO 9000. Розвиток мережі Інтернет та електронні підприємства. Управління ланцюгом постачання. Оновлення бізнес-процесів.

Характеристика підприємства як складної соціально-економічної системи. Визначення підприємства та його головна мета. Нормативне регулювання діяльності підприємств в Україні. Основні види діяльності підприємств та їх характеристика. Ознаки, за якими характеризують підприємство як складну динамічну систему. Основні сектори відносин підприємства з іншими суб'єктами господарювання. Класифікація підприємств за: метою та характером діяльності; формами власності майна; національною приналежністю капіталу; способом утворення (заснування) та формування статутного фонду; кількістю працюючих; галузево-функціональним видом діяльності. Організаційно-правові форми об'єднань підприємств. Значення промисловості для економічного розвитку країни. Характеристика промислового підприємства. Групи та види промислових підприємств. Юридичні аспекти створення підприємства.

Тема 2. Виробничі системи

Характерні ознаки розвитку соціально-економічних систем. Поняття системного підходу. Основні терміни і поняття в сфері системного підходу. Складові елементи системи. Матеріальні та інформаційні типи зв'язків у системах. Класифікація систем за: умовами створення; ступенем взаємодії із зовнішнім середовищем; типом величин, що використовуються в системі; рівнем складності; рівнем централізації; станом внутрішніх елементів та поведінкою. Властивості систем.

Виробничі системи. Основні компоненти виробничих систем. Просторова та часова структура виробничої системи. Структура ієрархічної виробничої системи. Особливості виробничих систем. Принципи організації виробничих систем. Закони організації виробничих систем (композиції, пропорційності, найменших, онтогенезу, синергії, інформованості – впорядкованості, єдності аналізу та синтезу, самозбереження) та їх характеристика. Особливості виробничих систем. Властивості виробничих систем. Підсистеми, що входять до складу підприємства як виробничої системи: переробна, забезпечення, планування і контролю.

Тема 3. Виробничий процес і організаційні типи виробництва

Сутність виробничого процесу. Зміст та значення технології у виробничому процесі. Характеристика основних, допоміжних, обслуговуючих, управлінських виробничих процесів. Класифікація виробничих процесів за: характером впливу на предмет праці; формами взаємозв'язку з суміжними процесами; ступенем безперервності; характером устаткування, що використовується; рівнем механізації; масштабами виробництва; характером об'єкту виробництва. Складові елементи виробничого процесу. Види операцій та їх характеристика. Сутність технологічного процесу. Класифікація технологічних процесів за: джерелом необхідної енергії для здійснення процесу; ступенем безперервності впливу на предмет праці; способом дії на предмет праці і характером вживаного устаткування; кратністю обробки

сировини. Технологічна схема. Елементи технологічної операції: установ, технологічний перехід, допоміжний перехід, робочий хід, допоміжний хід, позиція. Сутність принципів раціональної організації виробничого процесу. Характеристика принципів раціональної організації виробничого процесу (спеціалізація, диференціація, концентрація, інтеграція, паралельність, пропорційність, безперервність, ритмічність, прямоточність, автоматичність, гнучкість). Показники, що характеризують окремі принципи раціональної організації виробничого процесу: коефіцієнт спеціалізації, коефіцієнт паралельності, коефіцієнт суміщення, коефіцієнт безперервності, коефіцієнт прямоточності, коефіцієнт ритмічності. Вплив реалізації принципів раціональної організації виробничого процесу на технологічні показники виробництва.

Поняття типу виробництва та основні типи організації виробництва. Характеристика одиничного, серійного та масового типу виробництва. Показники, що визначають тип виробництва: коефіцієнт закріплення операцій; рівень серійності; коефіцієнт серійності; коефіцієнт масовості та їх розрахунок. Порівняльна техніко-економічна характеристика організаційних типів виробництва.

Тема 4. Організація трудових процесів і робочих місць

Взаємозв'язок виробничого, технологічного та трудового процесів. Визначення трудового процесу. Основні елементи трудового процесу (праця, предмети праці, засоби праці та технологія). Класифікація трудових процесів за: характером праці; характером предмету і продукту праці; метою трудових процесів для їх споживачів; галуззю виробництва, в якій протікає трудовий процес; функціями, що виконуються; періодичністю виконання робіт; ступенем участі працівника в дії на предмет праці; ступенем регламентації; формою організації. Приклади трудових процесів у різних сферах діяльності. Елементи операцій, що входять до складу трудового процесу (трудова рухи, дії та прийоми) та їх характеристика. Загальні етапи трудового процесу. Проектування трудового процесу. Структура формування трудового процесу.

Сутність та мета організації праці на підприємстві. Завдання організації праці (економічні, психофізіологічні, соціальні, організаційні) та їх характеристика. Поділ та кооперація праці як складові організації праці на підприємстві. Мета та форми поділу праці. Характеристика технологічного, функціонального, операційного та професійно-кваліфікаційного поділу праці. Кооперація праці та її форми. Форми організації праці. Суміщення професій (функцій). Колективна (бригадна) форма праці. Види бригад. Сутність багатOVERстатного обслуговування. Варіанти розташування обладнання та маршрути руху робітників під час багатOVERстатного обслуговування. Розрахунок основних показників багатOVERстатного обслуговування. Форма організації виробництва. Концентрація виробництва та її форми. Спеціалізація виробництва та її форми. Кооперація та критерії її вибору. Комбінування виробництва, його ознаки та форми.

Поняття робочого місця та його організації. Основні завдання організації обслуговування робочих місць та вимоги до організації робочого місця. Класифікація робочих місць за: типом виробництва; кількістю виконавців; рівнем механізації праці; місцем знаходження; кількістю змін; кількістю устаткування, що

обслуговується; видом операцій; ступенем спеціалізації; ступенем рухливості; основною робочою позою. Оснащення робочого місця та його основні елементи. Основні критерії ефективності організації обслуговування робочого місця. Умови праці й фактори їх формування. Виробничо-технічні фактори, їх види та показники. Соціально-психологічні фактори.

Тема 5. Нормування праці

Сутність понять «продуктивність» та «продуктивності праці». Взаємозв'язок між ефективністю та продуктивністю. Основні показники продуктивності праці. Взаємозв'язок між виробітком і трудомісткістю. Сфери практичного застосування показника трудомісткості. Фактори, що сприяють зростанню продуктивності праці та їх характеристика. Зовнішні та внутрішні фактори. Матеріально-технічні, організаційно-економічні та соціально-психологічні фактори. Шляхи підвищення продуктивності праці на підприємстві.

Необхідність проведення налізу трудових процесів і затрат робочого часу. Складові елементи трудового процесу, які підлягають аналізу. Класифікація витрат робочого часу. Підходи до аналізу структури змінного робочого часу. Типова структура робочого часу, її складові елементи та їх характеристика. Структура затрат робочого часу продуктивної роботи, її складові елементи та їх характеристика. Структура часу перерв. Види перерв та їх характеристика.

Сутність та основна мета нормування праці. Об'єкт, предмет та завдання нормування праці. Характеристика змісту робіт з нормування праці. Методична база нормування праці. Сутність і відмінність норм і нормативів праці. Основні види норм, які використовуються на підприємствах та їх характеристика. Класифікація норм витрат праці за: періодом дії, методом розробки, об'єктом дії, ступенем укрупнення; засобом побудови. Основні методи нормування праці (аналітичні, аналітично-дослідницькі, аналітично-розрахункові, сумарні або дослідно-статистичні) та їх характеристика. Хронометраж. Фотографія робочого часу. Фотохронометраж.

Тема 6. Побудова виробничої структури у просторі

Структурування в виробничому процесі. Основні структуроутворюючі зв'язки підприємства (зв'язки взаємодії, функціональні, синергійні та просторові зв'язки). Характеристика зв'язків взаємодії. Функціональні зв'язки та їх характеристика. Визначення рівня функціональних зв'язків структурного елемента. Синергійні зв'язки та синергійний ефект. Визначення ступеня економічної сумісності структурних елементів виробничої системи. Просторові зв'язки та їх значення для діяльності підприємства.

Поняття виробничої та загальної структури підприємства. Характеристика факторів, що визначають виробничу структуру підприємства та їх взаємозв'язок. Характеристика аналітичних, синтетичних і прямих виробничих процесів та їх вплив на побудову виробничої структури підприємства. Характеристика технологічної, предметної та змішаної виробничої структури підприємства. Переваги й недоліки технологічної та предметної виробничої структури

підприємства. Види виробничої структури підприємства (безцехова, цехова, корпусна, комбінатська). Основні напрями удосконалення виробничої структури підприємства.

Робоче місце як первинна ланка виробничої структури підприємства. Виробничі ділянки та їх види. Цех як основний елемент виробничої структури підприємства. Основні, допоміжні, обслуговуючі, підсобні, побічні цехи та їх характеристика. Розміщення цехів і служб підприємства. Генеральний план підприємства. Критерії розташування виробничих об'єктів на підприємстві. Оптимізація виробничої структури підприємства.

Тема 7. Організація виробничого процесу в часі

Визначення та структура виробничого циклу. Поняття тривалості виробничого циклу. Основні складові виробничого циклу та їх характеристика. Видів перерв у виробничому процесі. Взаємозв'язок виробничого, технологічного та операційного циклу. Розрахунок тривалості операційного циклу. Поняття партії та серії виробів. Визначення мінімального розміру партії виробів. Розрахунок періоду повторення запуску партії виробів та економічно оптимального розміру партії виробів.

Розрахунок тривалості виробничого циклу в робочих і календарних днях. Особливості розрахунку тривалості технологічного циклу у одиничному виробництві. Види руху предметів праці при партійному виготовленні виробів (послідовний, паралельний та паралельно-послідовний або змішаний). Визначення тривалості технологічного циклу виготовлення виробів аналітичним та графічним способом при послідовному виді руху предметів праці. Переваги та недоліки послідовного руху предметів праці у виробничому процесі. Визначення тривалості технологічного циклу виготовлення виробів аналітичним та графічним способом при паралельному виді руху предметів праці. Переваги та недоліки паралельного руху предметів праці у виробничому процесі. Визначення тривалості технологічного циклу виготовлення виробів аналітичним та графічним способом при паралельно-послідовному виді руху предметів праці. Застосування сітьових графіків при розрахунку тривалості технологічного циклу складного виробничого процесу.

Економічне значення необхідності зниження тривалості виробничого циклу при виготовленні продукції на підприємстві. Основні напрями скорочення тривалості виробничого циклу (зменшення робочого періоду циклу та скорочення різних перерв). Шляхи скорочення тривалості виробничого циклу (скорочення підготовчо-завершального часу, часу виконання технологічних операцій, тривалості природних процесів та контрольних операцій, скорочення часу перерв).

Змістовий модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ

Тема 8. Організація допоміжних виробництв

Сутність системи технічного обслуговування виробництва та її складові елементи. Основні завдання системи технічного обслуговування виробництва. Виробнича інфраструктура підприємства та її склад. Допоміжні господарства (інструментальне,

ремонтне, енергетичне). Обслуговуюче господарство (транспортне, складське, тарне). Характеристика складових елементів виробничої інфраструктура підприємства та їх значення для виробничого процесу.

Сутність діяльності інструментального господарства підприємства. Мета та основні завдання функціонування інструментального господарства підприємства. Склад інструментального господарства підприємства. Форми організації інструментального господарства (централізована, децентралізована, змішана) та їх характеристика. Класифікація та індексація технологічного оснащення. Планування потреби підприємства в інструменті. Розрахунок загальної потреби підприємства у інструменті. Методи розрахунку витратного фонду інструменту. Сутність розрахунку необхідної кількості інструменту за нормами оснащення та за нормами витрат інструменту. Основні напрями удосконалення організації інструментального господарства і підвищення ефективності його функціонування.

Сутність діяльності ремонтного господарства підприємства. Основні завдання ремонтного господарства підприємства. Склад ремонтного господарства підприємства. Система планово-попереджувальних ремонтів. Характеристика робіт, що входять до системи планово-попереджувальних ремонтів. Нормативи що регламентують ремонтні роботи на підприємстві. Ремонтний цикл обладнання та його структура. Розрахунок кількості ремонтів в структурі ремонтного циклу обладнання та їх тривалості. Ремонтоскладність обладнання. Трудомісткість ремонтних робіт. Основні напрями удосконалення організації ремонтного господарства підприємства.

Сутність та основні завдання діяльності енергетичного господарства підприємства. Основні видів енергії що споживаються на підприємствах та енергоресурсів. Структура енергетичного господарства підприємства. Основні варіанти енергопостачання підприємства (внутрішнє, комбіноване та зовнішнє) та їх характеристика. Планування потреби підприємства в енергоресурсах за допомогою балансових методів. Структура балансу. Прогресивні норми витрати енергії та пального на підприємстві. Нормування енергоспоживання на підприємстві. Планування енергопостачання підприємства та розрахунок основних показників. Характеристика та розрахунок основних показників ефективності діяльності енергетичного господарства підприємства. Напрями і шляхи економії енергоресурсів підприємства.

Тема 9. Організація обслуговуючих господарств

Сутність діяльності транспортного господарства підприємства. Завдання та функції транспортного господарства підприємства. Класифікація транспортних засобів. Склад транспортного господарства підприємства. Розрахунок потреби в транспортних засобах та його основні етапи. Поняття і характеристика вантажного потоку та вантажообігу підприємства. Види маршрутів перевезень та систем перевезень вантажів на підприємстві. Маятникова система перевезень та її види. Кільцева система перевезень та її види. Методики розрахунку потреби в транспортних засобах перервної та безперервної дії. Показники використання транспортних засобів і оцінки ефективності діяльності транспортного господарства підприємства та їх розрахунок. Основні шляхи вдосконалення роботи транспортного

господарства підприємства.

Сутність матеріального обслуговування виробництва. Склад матеріально-технічних ресурсів підприємства. Завдання матеріального обслуговування виробництва. Структура відділу матеріально-технічного забезпечення виробництва. Характеристика складського господарства підприємства. Основні завдання та функції складського господарства підприємства. Класифікація складів підприємства за: роллю у виробничому процесі; призначенням вантажу, що зберігається; технічним облаштуванням; масштабом діяльності; ступенем вогнестійкості; номенклатурою цінностей, що зберігаються. Види складських площ та розрахунок їх розмірів. Основи раціональної діяльності складського господарства.

Зміст процесу управління виробничими запасами на підприємстві. Види виробничих запасів. Витрати, пов'язані з виробничими запасами. Характеристика бухгалтерських та економічних витрат. Нормування виробничих запасів. Характеристика поточного, підготовчого, резервного (страхового) запасів. Розрахунок максимального поточного запасу та середньодобових витрат матеріалу. Методи розрахунку резервного запасу. Система моделей економічного обсягу замовлення EOQ. Розрахунок економічного обсягу замовлення.

Тема 10. Одиничний та партійний методи організації виробництва

Сутність методів організації виробництва. Основні ознаки методу організації виробництва. Вплив особливостей здійснення виробничих процесів та типу виробництва продукції та вибір методу організації виробництва. Непотоковий і потоковий методи організації виробництва. Одиничний (одиначно-технологічний), партійний, потоковий та автоматизований методи організації виробництва. Ознаки непотокового методу організації виробництва та сфери його застосування. Ознаки потокового методу організації виробництва та сфери його застосування. Чинники, що впливають на вибір методу організації виробництва.

Сутність одиничного (одиначно-технологічного) методу організації виробництва та його характерні риси. Особливі ознаки й умови реалізації одиничного методу організації виробництва. Розрахунок кількості виробничого устаткування в непотоковому виробництві. Особливості організації виробничого процесу при застосуванні одиничного методу організації виробництва.

Характеристика партійного методу організації виробництва та сфери його застосування. Основні характерні риси партійного методу організації виробництва. Групові методи обробки деталей, їх характеристика та особливості. Методика розрахунку величини партії деталей. Оптимізація розміру партії. Приклад розрахунку величини партії спрощеним методом. Сфери застосування партійних методів організації виробництва.

Тема 11. Організація потокового та автоматизованого виробництва

Характеристика потокового виробництва. Передумови організації потокового виробництва та його особливості. Основні ознаки й принципи потокового виробництва. Сфери застосування потокового виробництва. Потокова лінія. Класифікація поточкових ліній за: номенклатурою виробів, що виготовляються; рівнем механізації та автоматизації виробничого процесу; способом підтримки ритму; ступенем безперервності процесу виробництва; характером роботи

конвеєра; способом транспортування предметів між операціями. Поняття «конвеєр» та види конвеєрів. Технологічна та організаційна синхронізація виробничого процесу та заходи щодо її досягнення. Основні етапи проектування потокової лінії. Основні параметри потокової лінії. Такт, ритм, темп потокової лінії та їх розрахунок. Розрахунок кількості робочих місць на потоковій лінії та ступені їх завантаження. Визначення кроку потокової лінії, швидкості руху конвеєра, довжини робочої частини конвеєра і повної довжини конвеєра. Розрахунок довжини робочої та резервної зони. Розподільний конвеєр.

Автоматизація виробництва та її значення для виробничого процесу. Мета автоматизації на виробництві. Часткова і комплексна автоматизація виробництва та їх характеристика. Етапи розвитку автоматизації в промисловості. Автоматична потокова лінія. Основні ознаки автоматичних поточкових ліній. Розташування поточкових ліній. Типи автоматичних ліній. Жорсткий і гнучкий кінематичний зв'язок устаткування. Поняття гнучкості виробництва та гнучкого автоматизованого виробництва. Визначення ступеню гнучкості автоматизованого виробництва. Види гнучкості.

Тема 12. Організаційно-виробниче забезпечення якості та конкурентоспроможності продукції

Технологічний розвиток та якість. Якість як засіб задоволення вимог споживачів. Поняття «якість» та «якість продукції (послуг)». Основні фактори виробничого процесу, які впливають на якість продукції. Корисний ефект. Система показників якості продукції та їх характеристика. Управління якістю продукції, мета та засоби здійснення. Система якості. Оцінювання якості продукції. Рівні якості продукції. Основні етапи визначення рівня якості продукції. Характеристика методів оцінки рівня якості продукції. Методи оцінки технологічного рівня якості продукції (диференційований, узагальнюючий, змішаний, комплексний) та їх розрахунок. Стандартизація процесів, продукції, послуг.

Організаційні фактори підвищення якості продукції на підприємстві. Атестація робочого місця. Фактори, що впливають на формування кінцевої якості продукції. Контроль якості продукції, його мета та завдання. Система контролю якості продукції. Організація технічного контролю на підприємстві. Мета та вимоги до технічного контролю якості на підприємстві. Об'єкти, технічного контролю. Класифікація видів контролю за: стадіями життєвого циклу продукції; об'єктами; стадіями виробничого процесу; виконавцями; ступенем охоплення продукції; часом проведення; місцем виконання; можливістю подальшого використання об'єкта контролю; впливом на виробничий процес; видами випробувань; параметрами, що контролюються. Відділ технічного контролю (ВТК) та його функції. Статистичні методи контролю. Моделі управління якістю. Сутність та значення сертифікації. Нормативне забезпечення сертифікації в Україні. Види сертифікації. Стандартизація. Міжнародні стандарти якості.

Сутність конкурентоспроможності. Якість продукції як основний чинник її конкурентоспроможності. Система показників конкурентоспроможності. Якісні та економічні показники конкурентоспроможності та їх характеристика. Етапи оцінювання конкурентоспроможності продукції. Розрахунок групового та комплексного показника конкурентоспроможності. Методи оцінювання

конкурентоспроможності. Апроксимаційна модель. Метод аналітичних залежностей абсолютних показників. Метод комплексних відносних показників. Метод «ідеальної моделі». Розрахунок індексу якості.

Тема 13. Комплексна підготовка виробництва до випуску нової продукції

Підготовка виробництва до випуску нової продукції. Класифікація процесів підготовки виробництва до випуску нової продукції за: видом робіт (видом трудової діяльності); характером робіт; розташуванням у часі і просторі. Сутність системи створення й освоєння нової продукції. Мета та основні завдання системи створення й освоєння нової продукції на підприємстві. Життєвий цикл виробу та основні його етапи. Фактори, що впливають на систему створення й освоєння виробництва нової продукції. Система комплексної підготовки виробництва до випуску нової продукції як сукупність стадій життєвого циклу нового виробу. Характеристика основних стадій системи комплексної підготовки виробництва до випуску нової продукції.

Підсистема науково-дослідної підготовки виробництва до випуску нової продукції та роботи, що здійснюються в її межах. Характеристика науково-дослідних робіт та їх значення для виробництва. Види науково-дослідних робіт. Основні етапи науково-дослідних робіт. Характеристика дослідно-конструкторських робіт. Основні етапи дослідно-конструкторських робіт та їх склад. Характеристика стадії освоєння нової продукції. Етапи освоєння нових видів продукції. Основні шляхи скорочення циклу створення та освоєння нової продукції.

Підсистема технічної підготовки виробництва, її характеристика та завдання. Конструкторська (проектно-конструкторська) підготовка виробництва та її завдання. Організація проектних робіт. Етапи проектно-конструкторських робіт. Вимоги до конструкції нового виробу. Сутність технологічної підготовки виробництва та технологічної готовності виробництва. Головна мета та основні завдання технологічної підготовки виробництва. Організаційні системи технологічної підготовки виробництва. Екологічна підготовка виробництва. Критерії впливу на навколишнє середовище. Основні завдання екологічної підготовки виробництва. Нормативна база екологічної підготовки виробництва. Організаційна підготовка виробництва та її основні етапи.

Тема 14. Організаційне проектування виробничих систем

Передумови організаційного проектування. Характеристика організаційного проектування та проекту. Мета та завдання організаційного проектування. Об'єкт та предмет організаційного проектування. Зміст організаційного проектування. Обставини, що обумовлюють необхідність організаційного проектування. Напрями організаційного проектування. Завдання удосконалення організації виробництва на підприємстві.

Характеристика організаційного проекту. завдання розробки організаційного проекту. Етапи організаційного проектування та їх характеристика. Зміст структурних розділів організаційного проекту організації виробництва на підприємстві. Застосування системного підходу при побудові організаційного проекту. Принципи та склад організаційного проекту організації виробництва на підприємстві.

Методичні основи проектування. Вплив етапів життєвого циклу виробу на вибір методу організаційного проектування на підприємстві. Зміст оригінального методу. Типовий метод організаційного проектування. Система автоматизованого організаційного проектування та її особливості. Особливості застосування бенчмаркінга, параметричного проектування та реінжинірингу при організаційному проектуванні виробничих систем. Організаційні фактор підвищення ефективності виробництва та їх характеристика.

Індивідуальні завдання:

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни «Організація виробництва» виконується у формі розрахунково-графічного завдання (РГЗ).

Тема РГЗ: «Розрахунок тривалості виробничого циклу».

3. Рекомендована література:

1. Васильков В.Г. Організація і управління процесами виробництва: навч. посіб. / В. Г. Васильков, Н. В. Василькова; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – К. : КНЕУ, 2011. – 503 с.

2. Гриньова В. М. Організація виробництва: підручник / В. М. Гриньова, М. М. Салун. – К. : Знання, 2009. – 582 с.

3. Козик В.В. Організація виробництва: навч. посіб. / В. В. Козик, А. С. Гавриляк. – К. : Знання, 2011. – 222 с.

4. Онищенко В.О., Редкін О.В., Старовірець А.С., Чевганова В.Я. Організація виробництва. Підручник. — К.: «Лібра», 2008. – 360 с.

5. Свелеба Н.А. Організація виробництва: навч. посіб. / Н. А. Свелеба; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. – Л. : Вид-во Львів. комерц. акад., 2012. – 383 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання: поточні та підсумкові тестові завдання, контрольні роботи, захист індивідуального завдання, задачі до екзамену.

АНОТАЦІЯ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Організація виробництва» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 6.030504 «Економіка підприємства». Метою викладання навчальної дисципліни «Організація виробництва» є формування теоретичних знань і навичок з раціональної організації виробництва та використання методів підвищення результативності виробничих систем промислового підприємства. Предметом вивчення навчальної дисципліни є пізнання та свідоме використання сучасних закономірностей, зв'язків і відносин між елементами виробничої системи, що відбивають сутність і зміст організації процесів проектування, освоєння та виготовлення продукції на підприємстві. Програма складається з двох змістових модулів: «Основи організації виробничого процесу» та «Організаційне забезпечення виробничого процесу».

ABSTRACT (ANNOTATION)

Program of study of the course "Organization of production" prepared in accordance with the educational and vocational training programs for bachelor direction 6.030504 "Business Economics". The purpose of teaching "Organization of production" is the theoretical knowledge and skills of rational organization of production and use of methods to increase efficiency of production of industrial enterprises. The object of study of the course is the knowledge and conscious use of modern patterns, connections and relationships between the elements of the production system, reflecting the nature and content of the design, development and manufacture of products in the enterprise. The program consists of two structural modules: "Fundamentals of the production process" and "Organizational support the production process."

АННОТАЦИЯ

Программа изучения учебной дисциплины «Организация производства» составлена в соответствии с образовательно-профессиональной программой подготовки бакалавра направления 6.030504 «Экономика предприятия». Целью преподавания учебной дисциплины «Организация производства» является формирование теоретических знаний и навыков по рациональной организации производства и использования методов повышения результативности производственных систем промышленного предприятия. Предметом изучения учебной дисциплины является познание и сознательное использование современных закономерностей, связей и отношений между элементами производственной системы, отражающих сущность и содержание организации процессов проектирования, освоения и изготовления продукции на предприятии. Программа состоит из двух содержательных модулей: «Основы организации производственного процесса» и «Организационное обеспечение производственного процесса».